

Digitaal lezen op school



Cultuurconnect



ALTIJD
EN OVERAL

INLEIDING

Beste leerkracht,

Al een aantal jaren is er veel te doen rond het significant dalende leesniveau van onze kinderen en jongeren. Om hier verandering in te brengen, werd het Leesoffensief in het leven geroepen: een project vanuit diverse partners om kinderen opnieuw graag en veel te laten lezen.



<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-en-administraties/secundair-onderwijs/leesoffensief>

De leesmotivatie van jongeren opkrikken begint bij de allerkleinsten, zowel thuis als op school, en loopt door tot in het middelbaar onderwijs. Digitaal lezen kan hier een vernieuwende rol in spelen. De openbare bibliotheek biedt daarom op het e-boekenplatform titels aan voor jongeren. Leerkrachten en leerlingen kunnen die lenen om te gebruiken in de klas of de vrije tijd.

Dit lespakket 'Digitaal lezen voor leerlingen van het middelbaar onderwijs' helpt jou als leerkracht om digitaal lezen te introduceren in de klas via het e-boekenplatform van de openbare bibliotheken in Vlaanderen en Brussel: cloudLibrary.

Het lespakket is bestemd voor leerkrachten Nederlands of Engels in de eerste, tweede en derde graad secundair onderwijs. Het bestaat uit drie delen: het eerste deel is een voorbereiding op digitaal lezen; tijdens het tweede deel maken de leerlingen kennis met e-boeken; het derde deel vormt een nabespreking.

Bij dit lespakket horen enkele instructie- en animatievideo's die als hulpmiddel kunnen dienen ter voorbereiding of tijdens de lessen.

Bekijk alle video's:



<https://leerplatform.cultuurconnect.be/courses/e-boeken-in-de-klas/>

In video 1 vind je meteen inspiratie om aan de slag te gaan met digitaal lezen in jouw klas. Je vindt op dit leerplatform ook praktische info over de online tools, mentimeter en google forms, waarvan gebruikt wordt gemaakt in de voorgestelde lessen.

Om gebruik te maken van het e-boekenplatform heeft elke leerling een lidmaatschap nodig bij de bibliotheek. Om dit vlot te laten verlopen kan je als volgt te werk gaan:

- Contacteer de openbare bibliotheek en vraag hoe je de leerlingen vlot kan laten inschrijven. Vaak gebeurt dit tijdens een bezoek aan de bib. Hou wel rekening met de GDPR regels in je schoolreglement. Soms is de toestemming van de ouders nodig.
- Elke leerling krijgt vervolgens een code van de bib waarmee hij/zij tijdens de eerste les een Mijn Bibliotheek-profiel kan aanmaken. Hiermee heeft elke leerling toegang tot de digitale collecties van de bibliotheek. Ook hier is het belangrijk de GDPR regels te respecteren.

Wij wensen jou en je leerlingen alvast veel leesplezier!

De openbare bibliotheken, i.s.m. Cultuurconnect

LESVERLOOP IN EEN NOTENDOP

Deze lessuggestie is voor leerkrachten Nederlands of Engels die lesgeven aan studenten van de eerste, tweede en de derde graad van het secundair onderwijs. Het doel van dit lespakket is leesplezier stimuleren en de toegang tot digitaal lezen faciliteren. Je kan de lessuggestie gebruiken in het kader van een leesopdracht.

Het lespakket is opgebouwd rond 3 lessuggesties.

1. In het eerste lesuur bereid je de leerlingen in een pc-lokaal voor via een klasgesprek op de voor- en nadelen van digitaal lezen en de toestellen waarop je e-boeken kan lezen. We maken gebruik van de online tool Mentimeter (link: [mentimeter.com](https://www.mentimeter.com)) om het gesprek te starten. Aan de hand van de instructievideo maak je klassikaal met de leerlingen een Mijn Bibliotheek-profiel aan.
2. In het tweede lesuur melden de leerlingen zich aan op het [e-boekenplatform](https://ebook.yourcloudlibrary.com/library/deBib/Featured)



<https://ebook.yourcloudlibrary.com/library/deBib/Featured>

of via de app 'cloudLibrary en gaan op verkenning door het aanbod. Via een korte bevraging staan ze even stil bij de verschillende manieren waarop je een boek kan zoeken en kiezen. Vervolgens mogen ze het e-boek beginnen te lezen.

3. In het derde lesuur krijgen de leerlingen de kans om feedback te geven over hun ervaring met digitaal lezen.

! Je kan het tweede lesdeel ook invullen met een demonstratie op het digibord. Dit is een goed alternatief wanneer meerdere leerlingen geen biblidmaatschap en/of Mijn Bibliotheekaccount hebben. Je kan de verschillende functies van het platform overlopen.

LES 1

STAP 1 (5 min.)

Toelichting van het leesproject

Vertel de leerlingen dat bibliotheek een leenplatform met e-boeken aanbiedt aan al hun leden. Je moet enkel lid worden en een login aanmaken. Op die manier krijgt iedereen toegang tot een grote collectie e-boeken, waar je je ook mag bevinden. Een bibliotheek in je broekzak.

Je kan hen ook al iets vertellen over de inhoud van de les: je zal samen met hen de voor- en nadelen van e-boeken bespreken en het e-boekenplatform verkennen. Kies je er voor om alle leerlingen lid te maken van de bib? Dan kan je aangeven dat je samen een Mijn Bibliotheekaccount zal activeren.



<https://leerplatform.cultuurconnect.be/courses/e-boeken-in-de-klas/>

STAP 2 (15 min.)

Klasgesprek 'wat vind jij van digitaal lezen?'

Surf naar www.mentimeter.com en log in met *eboeken@cultuurconnect.be* en wachtwoord 'eboekenindeklas' om een klassikale enquête te organiseren over digitaal lezen.

Kies bij 'presentaties' voor 'E-boeken in de klas (sjabloon)'. Dupliceer en geef dit een nieuwe naam (vervang 'sjabloon' door jouw klas).

Er zal een code te zien zijn die je kan delen met je leerlingen. Deze code kunnen zij invullen op www.menti.com om de vragen te beantwoorden via hun pc. Indien ze hun gsm gebruiken krijgen ze makkelijk toegang via de QR-code. Van zodra de leerling de code doorgeeft via de website of de QR-code scant, komen ze uit bij de eerste vraag

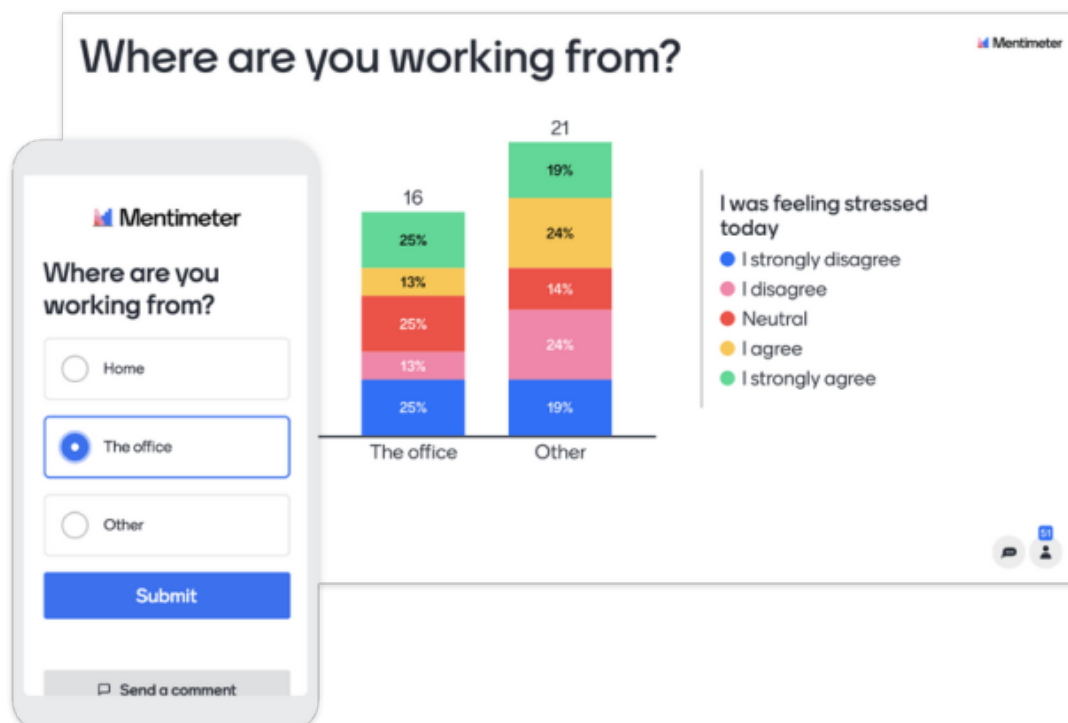
Wanneer iedereen deelneemt, zien de leerlingen meteen en interactief de antwoorden van alle leerlingen op de vraag.

Enquête via mentimeter

De resultaten van de hele klas zijn meteen in een woordenwolk te zien op het grote scherm.

Vraag 1: heb je al eens een boek of krant digitaal gelezen?

- bespreek het resultaat van de percentages wie er al digitaal gelezen heeft en laat de leerlingen wat meer uitleg geven
- hieronder zie je een voorbeeld van zo'n resultaat via Mentimeter.



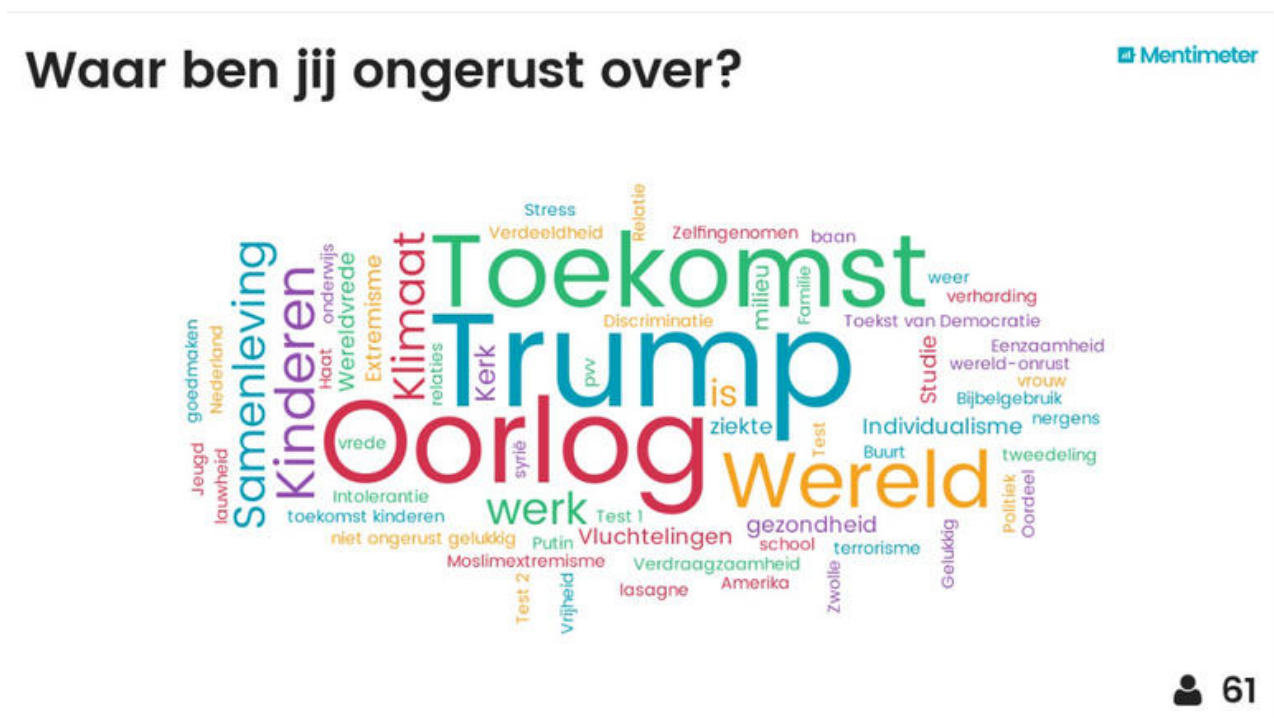
Korte bespreking:

Wie weet waar je deze digitale boeken kan terugvinden?

Er bestaan verschillende kanalen zoals Bol.com, via standaard boekhandel,... Maar ook via de bibliotheek kan je e-boeken lenen. Dit kan via hun platform cloudLibrary. Het platform is gratis voor kinderen en jongeren.

Vraag 2: Wat vind jij van digitaal lezen? Vul 3 woorden in waaraan je denkt.

Hieronder zie je een voorbeeld van een woordwolk via Mentimeter.



Tip: De woorden die het grootst worden, zijn het vaakst ingetypt. Laat de leerlingen een paar opvallende woorden verduidelijken.

STAP 3 (15 min.)

Voor- en nadelen van digitaal lezen

Inleiding via animatievideo (1 min).

Toon de animatievideo voor leerlingen (video 2). In deze video zie je Boris die papieren boeken verkiest en Dieter die liever digitaal leest. De video toont een aantal voor- en nadelen van digitaal lezen en van papieren boeken. Zo breng je op een fijne manier een klasgesprek op gang.

Overloop samen met de klas de voor- en nadelen van digitaal lezen en van papieren boeken. Dit kan het best aan het bord gebeuren, zodat de leerlingen dadelijk een beeld krijgen van de voor- en nadelen. Laat de leerlingen aanvullen waar ze zoal aan denken.

Een voorbeeld:

Voordelen van digitaal lezen

Je boek lijkt minder dik
gemakkelijk om mee te nemen

24/24, 7/7

offline lezen

geen verplaatsing naar de bib
je kan het overal lezen en altijd

Nadelen van digitaal lezen

niet goed voor de ogen
hoofdpijn

platte batterij
slapeloosheid

meldingen op je smartphone

Achtergrondinfo bij dit lesonderdeel

Wist je dat je e-boeken altijd en overal kunt lezen? Behalve op een e-reader kan je ook online boeken lezen op je tablet, smartphone of computer. Lezen op een tablet of smartphone is erg gemakkelijk als je wilt multitasken en dus ook andere apps wil

gebruiken. Via de les van vandaag heb je meteen toegang tot al je e-boeken en je kunt direct verder lezen op de pagina waar je gebleven bent.

E-boeken lezen kan 24 uur per dag en 7 dagen per week. Je kunt ook nooit te laat zijn met het inleveren van geleende boeken, want 'terugbrengen' gaat automatisch. De uitleentermijn is 6 weken, ruim voldoende dus om een boek uit te kunnen lezen.

Lezen kan op elk apparaat. Je hoeft dus niet per se een e-reader te hebben. Het kan ook op je smartphone, tablet of pc. Bovendien kan je het lettertype en de lettergrootte bepalen, kiezen voor achtergrondverlichting op je e-reader of kiezen voor de dag-of nachtstand in de app.

Heb je je boek uit? Verder lezen wordt een gemak. Laat je inspireren door de digitale boekenplankjes van je bib of zoek gericht naar de titel die je wil lezen. Is de titel die je wil lezen niet beschikbaar? Dan kan je gratis een reservatie plaatsen. Je ontvangt een melding van zodra er een exemplaar beschikbaar is.

STAP 4 (15 min.)

Aan de slag met je inloggegevens

De leerlingen gaan in de volgende les zelf op zoek op het e-boekenplatform cloudLibrary. Hiervoor hebben ze een Mijn Bibliotheek-profiel nodig. Laat de leerlingen surfen naar de website van de bibliotheek en zorg ervoor dat elke leerling zijn/haar persoonlijk e-mailadres en code van de bib bij zich heeft. Als alternatief kan je ook enkel de video tonen en op het digibord tonen hoe je naar Mijn Bibliotheek surft.

Aan de hand van video 3 op het leerplatform leren ze hoe ze een Mijn Bibliotheek-profiel kunnen aanmaken.



<https://leerplatform.cultuurconnect.be/courses/e-boeken-in-de-klas/>

LES 2

STAP 1 (10 min.)

Aanmelden op cloudLibrary

Surf samen met de leerlingen naar cloudLibrary, met de inloggegevens van Mijn Bibliotheek (MB) bij de hand. Dit kan via de computer (+ e-reader), tablet of smartphone. Je kan opnieuw gebruik maken van een introductievideo op het leerplatform, video 4 voor gebruik op de computer of video 5 voor gebruik via de app. Hierin zit ook een korte rondleiding door het platform. Hebben de leerlingen nog geen bibkaart of account op MB? Demonstreer dan hoe je aanmeldt en navigeert op het digibord.

Een korte introductie in de werking van het platform:

- Het e-boekenplatform is een digitale bibliotheek met ruim 12.000 e-boeken en Engelstalige audioboeken en hoorcolleges.
- je kan 2 boeken tegelijk lenen, 2 boeken reserveren en elk boek maximum 6 weken bijhouden
- je kan lezen op je smartphone, tablet, e-reader, pc of laptop
- na 6 weken verdwijnt het e-boek van je boekenplank
- de e-boeken worden aangekocht door de bibliotheken onder een 'single use model'. Dat is dus identiek aan het leenmodel van de gedrukte boeken. Een e-boek dat geleend is, is niet beschikbaar. Pas als de lener het indient, kan iemand anders het lenen. Daarom kan je een e-boek ook reserveren. Van populaire titels zijn wel meerdere exemplaren aangekocht. Zo hoeft de lener nooit al te lang te wachten op een beschikbaar exemplaar.

STAP 2 (25 min.)

Verkenning e-boekenplatform

De leerlingen gaan nu elk op zoek naar een e-boek. Bezorg hiervoor elke leerling de link naar dit online formulier. Heeft niet iedereen een MB account? Dan kan je dit ook klassikaal organiseren. Je demonstreert op het bord hoe je een boek, thema, auteur,... vindt op het platform.



<https://forms.gle/ckgk4mtWxdhaZ9ph8>

We staan hierin even stil bij de opties in het kiezen van een (e-)boek en welke genres en type boek ze persoonlijk verkiezen:

- Waarop baseer jij meestal je keuze voor een boek? (meerkeuze)
- Welke genres lees je meestal? (meerkeuze)
- Heb je een of meerdere favoriete auteurs?

Vervolgens gaat elke leerling individueel op verkenning binnen cloudLibrary. Ze krijgen telkens nog een handige tip te zien rond de zoekacties. Zo kunnen ze op hun eigen tempo wegwijs raken. Elke leerling kiest uiteindelijk 1 boek uit. Ze geven voor het gekozen boek ook de motivatie:

- waarom koos je dit boek?
- waardoor liet je je het meest leiden in je keuze?

Via het formulier beantwoorden de leerlingen kort enkele vragen rond hun zoektocht op het e-boekenplatform, hoe vlot die ging en of ze iets van hun gading vonden.

Afsluitend kan je klassikaal bespreken met de leerlingen:

- welk boek ze kozen;
- op welke manier ze zochten;
- of de zoektocht vlot ging.

STAP 3 (15 min.)

En nu, lezen maar!

Elke leerling leent het gekozen boek uit

Wie het toestel bij heeft waarop hij (thuis) wil lezen kan het e-boek al downloaden op dat apparaat. Help de leerlingen hierbij op weg. De rest van het lesuur mogen de leerlingen hun gekozen e-boek digitaal lezen.

Je kan deze stap natuurlijk ook overslaan

LES 3

STAP 1 (20 min.)

Nabespreking in de klas en enquête

Via een nabespreking vraag je klassikaal aan de leerlingen wat ze van het digitaal lezen vonden aan de hand van open vragen. Welk e-boek hebben ze gekozen om te lezen? Hebben ze het volledige boek digitaal gelezen? Welk toestel verkiezen ze? Zouden ze het nog eens willen doen? Hebben ze zin gekregen om digitaal te lezen (of net niet)?

LEERDOELSTELLINGEN

Lesdoelen

- leerlingen maken kennis met digitaal lezen
- leerlingen raken vertrouwd met nieuwe digitale media
- leesbevordering

Vakgebonden eindtermen

Lezen

De leerlingen ontwikkelen binnen gepaste situaties een bereidheid om:

- te lezen
- hun persoonlijke waardering en voorkeur voor bepaalde teksten uit te spreken

Vakoverschrijdende eindtermen

Socioculturele samenleving

- empathie: leerlingen houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen
- mediawijsheid: leerlingen gaan alert om met media; participeren doordacht via de media aan de publieke ruimte; met een open en constructieve houding